

opusdei.org

Missatge de Benet XVI per a la Jornada Mundial de la Pau 2012

Com cada any amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau que se celebra l'1 de gener, Benet XVI dirigeix a tots els fidels un missatge. Aquest any el lema és: Educar els joves en la justícia i la pau.

18/01/2012

MISSATGE DE SA SANTEDAT BENET
XVI PER A LA XLV JORNADA
MUNDIAL DE LA PAU 2012

**EDUCAR ELS JOVES EN LA
JUSTÍCIA I LA PAU**

1. El començament d'un Any nou, do de Déu a la humanitat, és una invitació a desitjar a tots, amb molta confiança i afecte, que aquest temps que tenim per davant estigui marcat per la justícia i la pau.

Amb quina actitud hem de mirar el nou any? Al salm 130 trobem una imatge molt bella. El salmista diu que l'home de fe espera el Senyor « *més que els sentinelles el matí* » (v. 6), l'espera amb una esperança sòlida, perquè sap que portarà llum, misericòrdia, salvació. Aquesta espera neix de l'experiència del poble escollit, el qual reconeix que Déu l'ha educat per mirar el món en la veritat i no deixar-se abatre per les tribulacions. Us convido a obrir l'any

2012 amb aquesta actitud de confiança. És veritat que l'any que acaba ha augmentat el sentiment de frustració per la crisi que atabala la societat, el món del treball i l'economia, una crisi de la qual les arrels són sobretot culturals i antropològiques. Sembla com si un mantell de foscor hagués baixat sobre el nostre temps i no deixés veure amb claredat la llum del dia.

En aquesta foscor, però, el cor de l'home no cessa d'esperar l'aurora de la qual parla el salmista. Hom la percep de manera especialment viva i visible en els joves, i per aquesta raó m'adreço a ells tenint en compte l'aportació que poden i han d'oferir a la societat. Així doncs, voldria presentar el Missatge per a la XLV Jornada Mundial de la Pau en una perspectiva educativa: «Educar els joves en la justícia i la pau», convençuts que ells, amb el seu entusiasme i el seu impuls vers els

ideals, poden oferir al món una esperança nova.

El missatge s'adreça també als pares, les famílies i a tots els estaments educatius i formatius, així com als responsables en els diferents àmbits de la vida religiosa, social, política, econòmica, cultural i de la comunicació. Prestar atenció al món juvenil, saber escoltar-lo i valorar-lo, no és només una oportunitat, sinó un deure primari de tota la societat, per a la construcció d'un futur de justícia i de pau.

Cal transmetre als joves l'estima pel valor positiu de la vida, suscitant en ells el desig d'esmerçar-la al servei del bé. Aquest és un deure en el qual tots estem compromesos en primera persona.

Les preocupacions manifestades en aquests últims temps per molts joves en diverses regions del món expressen el desig de mirar amb

fundada esperança el futur. En l'actualitat, molts són els aspectes que els preocupen: el desig de rebre una formació que els prepari amb més profunditat a afrontar la realitat, la dificultat de formar una família i trobar un lloc estable de treball, la capacitat efectiva de contribuir al món de la política, de la cultura i de l'economia, per edificar una societat amb un rostre més humà i solidari.

És important que aquests fermentos, i l'impuls idealista que contenen, trobin la justa atenció en tots els sectors de la societat. L'Església mira els joves amb esperança, confia en ells i els anima a buscar la veritat, a defensar el bé comú, a tenir una perspectiva oberta sobre el món i ulls capaços de veure «coses noves» (*Is* 42,9; 48 , 6).

Els responsables de l'educació

2. L'educació és l'aventura més fascinant i difícil de la vida. Educar - que ve de *educere* en llatí-significa conduir fora de si mateixos per introduir-los en la realitat, vers una plenitud que fa créixer la persona. Aquest procés es nodreix de la trobada de dues llibertats, la de l'adult i la del jove. Requereix la responsabilitat del deixeble, que ha d'estar obert a deixar-se guiar al coneixement de la realitat, i la de l'educador, que ha d'estar disposat a donar-se a si mateix. Per això, els testimoniatsges autèntics, i no simples dispensadors de regles o informacions, són més necessaris que mai; testimonis que sàpiguen veure més lluny que els altres, perquè la seva vida abasta espais més amplis. El testimoni és el primer a viure el camí que proposa.

Quins són els llocs on madura una veritable educació en la pau i en la justícia? Abans que res la família, ja

que els pares són els primers educadors. La família és la cèl·lula originària de la societat. «A la família és on els fills aprenen els valors humans i cristians que permeten una convivència constructiva i pacífica. En la família és on s'aprèn la solidaritat entre les generacions, el respecte de les regles, el perdó i l'acollida de l'altre» [1]. Ella és la primera escola on es rep educació per a la justícia i la pau.

Vivim en un món en què la família, i també la mateixa vida, es veuen constantment amenaçades i, de vegades, destrossades. Unes condicions de treball sovint poc conciliables amb les responsabilitats familiars, la preocupació pel futur, els ritmes de vida frenètics, l'emigració a la recerca d'un suport adequat, quan no de la simple supervivència, acaben per fer difícil la possibilitat d'assegurar als fills un dels béns més preciosos: la presència

dels pares, una presència que els permeti cada vegada més compartir el camí amb ells, per poder transmetre'ls aquesta experiència i cúmulo de certeses que s'adquireixen amb els anys, i que només es poden comunicar passant junts el temps. Desitjo dir als pares que no es desanimin. Que exhortin amb l'exemple de la seva vida als fills a posar l'esperança sobretot en Déu, l'únic del qual brolla justícia i pau autèntiques.

Voldria adreçar-me també als responsables de les institucions dedicades a l'educació: que vigilin amb gran sentit de responsabilitat perquè es respecti i valori en tota circumstància la dignitat de cada persona. Que es preocupin que cada jove pugui descobrir la pròpia vocació, acompanyant-lo mentre fa fructificar els dons que el Senyor li ha concedit. Que assegurin a les famílies que els seus fills puguin

tenir un camí formatiu que no contrasti amb la seva consciència i principis religiosos.

Que tot ambient educatiu sigui un lloc d'obertura a l'altre i al transcendent, lloc de diàleg, de cohesió i d'escolta, en què el jove se senti valorat en les seves pròpies potencialitats i riquesa interior, i aprengui a apreciar els germans. Que ensenyi a agradar l'alegria que brolla de viure dia a dia la caritat i la compassió pel proïsme, i de participar activament en la construcció d'una societat més humana i fraterna.

M'adreço també als responsables polítics, demanant-los que ajudin concretament les famílies i institucions educatives a exercir el dret-deure d'educar. Mai no ha de mancar una ajuda adequada a la maternitat i a la paternitat. Que s'esforcin perquè a ningú se li negui

el dret a la instrucció i les famílies puguin triar lliurement les estructures educatives que considerin més idònies per al bé dels seus fills. Que treballin per afavorir la reagrupació de les famílies dividides per la necessitat de trobar mitjans de subsistència. Que ofereixin als joves una imatge neta de la política, com a veritable servei al bé de tots.

No puc deixar de fer una crida, a més, al món dels mitjans, perquè facin la seva aportació educativa. En la societat actual, els mitjans de comunicació tenen un paper particular: no només informen, sinó que també formen l'esperit dels destinataris i, per tant, poden fer una aportació notable a l'educació dels joves. És important tenir present que els llaços entre educació i comunicació són molt estrets: en efecte, l'educació es produeix mitjançant la comunicació, que

influeix positivament o negativament en la formació de la persona.

També els joves han de tenir el valor de viure abans que res ells mateixos el que demanen els que són seu voltant. Els correspon una gran responsabilitat: que tinguin la força d'usar bé i conscientment la llibertat. També ells són responsables de la pròpia educació i formació en la justícia i la pau.

Educar en la veritat i en la llibertat

3. Sant Agustí es preguntava: « *Quid enim fortius desiderata anima quam veritatem? Estima l'ànima alguna cosa amb més ardor que la veritat?* »

[2] . El rostre humà d'una societat depèn molt de la contribució de l'educació a mantenir viva aquesta qüestió indefugible. En efecte, l'educació persegueix la formació integral de la persona, inclosa la dimensió moral i espiritual de l'ésser humà, amb vista al seu fi últim i al bé

de la societat de la qual és membre. Per això, per educar en la veritat cal saber sobretot qui és la persona humana, conèixer la seva naturalesa. Contemplant la realitat que l'envolta, el salmista reflexiona: « *Quan miro el cel que han creat les teves mans, la lluna i els estels que hi has posat, jo dic: «Què és l'home, perquè te'n recordis? Què és un mortal, perquè el tinguis present?»* (Sl 8,4-5). Aquesta és la qüestió fonamental que cal plantejar-se: Qui és l'home? L'home és un ésser que alberga en el seu cor una set d'infinit, una set de veritat - no parcial, sinó capaç d'explicar el sentit de la vida- perquè ha estat creat a imatge i semblança de Déu. Així doncs, reconèixer amb gratitud la vida com un do inestimable porta a descobrir la pròpia dignitat profunda i la inviolabilitat de tota persona. Per això, la primera educació consisteix a aprendre a reconèixer en l'home la imatge del Creador i, per tant, a tenir un

profund respecte per cada ésser humà i ajudar els altres a portar una vida conforme a aquesta altíssima dignitat. Mai no podem oblidar que «l'autèntic desenvolupament de l'home es refereix a la totalitat de la persona en totes les seves dimensions» [3], inclosa la transcendent, i que no es pot sacrificar a la persona per obtenir un bé particular, ja sigui econòmic o social, individual o col·lectiu.

Només en la relació amb Déu comprèn també l'home el significat de la pròpia llibertat. I és comesa de l'educació el formar en l'autèntica llibertat. Aquesta no és l'absència de vincles o el domini del lliure albir, no és l'absolutisme del jo. L'home que creu ser absolut, no dependre de res ni de ningú, que pot fer tot allò que li sembla, acaba per contradir la veritat del propi ésser, perdent la llibertat. Per contra, l'home és un ésser relacional, que viu en relació

amb els altres i, sobretot, amb Déu.
L'autèntica llibertat mai no es pot
assolir allunyant-se d'Ell.

La llibertat és un valor preciós, però delicat; se la pot entendre i utilitzar malament. «En l'actualitat, un obstacle particularment insidiós per a l'obra educativa és la massiva presència, en la nostra societat i cultura, del relativisme que, en no reconèixer res com a definitiu, deixa com a última mesura només el propi jo amb els seus capricis; i, sota l'aparença de la llibertat, es transforma per a cada un en una presó, perquè separa l'un de l'altre, deixant a cada un tancat dins del seu propi "jo". Per tant, dins d'aquest horitzó relativista no és possible una autèntica educació, ja que sense la llum de la veritat, abans o després, tothom queda condemnat a dubtar de la bondat de la seva mateixa vida i de les relacions que la constitueixen, de la validesa del seu esforç per

construir amb els altres alguna cosa en comú» [4] .

Per exercir la llibertat, l'home ha de superar per tant l'horitzó del relativisme i conèixer la veritat sobre si mateix i sobre el bé i el mal. En el més íntim de la consciència l'home descobreix una llei que ell no es dóna a si mateix, sinó a la qual ha d'obeir i que el crida a estimar, a fer el bé i fugir del mal, a assumir la responsabilitat del bé que ha fet i del mal que ha comès [5] . Per això, l'exercici de la llibertat està íntimament relacionat amb la llei moral natural, que té un caràcter universal, expressa la dignitat de tota persona, és la base dels seus drets i deures fonamentals, i, per tant, en última anàlisi, de la convivència justa i pacífica entre les persones.

L'ús recte de la llibertat és, doncs, central en la promoció de la justícia i la pau, que requereixen el respecte

cap a un mateix i cap a l'altre, encara que es distanciï de la pròpia manera de ser i viure. D'aquesta actitud brollen els elements sense els quals la pau i la justícia resten paraules sense contingut: la confiança recíproca, la capacitat d'establir un diàleg constructiu, la possibilitat del perdó, que tantes vegades hom vol obtenir però que costa concedir, la caritat recíproca, la compassió cap als més febles, així com la disponibilitat per al sacrifici.

Educar en la justícia

4. Al nostre món, on el valor de la persona, de la seva dignitat i dels seus drets, més enllà de les declaracions d'intencions, està seriosament amenaçat per l'estesa tendència a recórrer exclusivament als criteris d'utilitat, del benefici i del posseir, és important no separar el concepte de justícia de les seves arrels transcendents. La justícia, en

efecte, no és una simple convenció humana, ja que allò que és just no està determinat originàriament per la llei positiva, sinó per la identitat profunda de l'ésser humà. La visió integral de l'home és allò que permet no caure en una concepció contractualista de la justícia i obrir també per a ella l'horitzó de la solidaritat i de l'amor [6] .

No podem ignorar que certes corrents de la cultura moderna, sostinguda per principis econòmics racionalistes i individualistes, han sostret al concepte de justícia les seves arrels transcendents, separant-la de la caritat i la solidaritat: «La "ciutat de l'home" no es promou només amb relacions de drets i deures sinó, abans i més encara, amb relacions de gratuïtat, de misericòrdia i de comunió. La caritat manifesta sempre l'amor de Déu també en les relacions humanes, atorgant valor teològic i salvífic a tot

compromís per la justícia en el món»
[7] .

« *Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà!* » (Mt 5,6).

Seran saciats perquè tenen fam i set de relacions rectes amb Déu, amb si mateixos, amb els seus germans i germanes, i amb tota la creació.

Educar en la pau

5. «La pau no és només absència de guerra i no es limita a assegurar l'equilibri de forces adverses. La pau no es pot assolir a la terra sense la salvaguarda dels béns de les persones, la comunicació lliure entre els éssers humans, el respecte de la dignitat de les persones i dels pobles, la pràctica assídua de la fraternitat»
[8] . La pau és fruit de la justícia i efecte de la caritat. I és sobretot do de Déu. Els cristians creiem que Crist és la nostra veritable pau: en Ell, en la seva creu, Déu ha reconciliat amb si al món i ha destruït les barreres

que ens separaven els uns dels altres (cf. *Ef* 2,14-18), en Ell, hi ha una única família reconciliada en l'amor.

Però la pau no és només un do que es rep, sinó també una obra que s'ha de construir. Per ser veritablement constructors de la pau, hem d'ésser educats en la compassió, la solidaritat, la col·laboració, la fraternitat, hem de ser actius dins de les comunitats i atents a despertar les consciències sobre les qüestions nacionals i internacionals, així com sobre la importància de cercar formes adequades de redistribució de la riquesa, de promoció del creixement, de la cooperació al desenvolupament i de la resolució dels conflictes. « *Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!* » (*Mt* 5,9).

La pau per a tothom neix de la justícia de cada un i ningú pot eludir aquest compromís essencial de

promoure la justícia, segons les pròpies competències i responsabilitats. Convido de manera particular els joves, que mantenen sempre viva la tensió vers els ideals, a tenir la paciència i constància de cercar la justícia i la pau, de conrear el gust per allò que és just i veritable, encara que això pugui comportar sacrifici i anar contracorrent.

Aixecar els ulls a Déu

6. Davant el difícil repte que suposa recórrer la via de la justícia i de la pau, podem sentir-nos temptats de preguntar-nos com el salmista: *«Alço els ulls a les muntanyes: d'on em vindrà l'ajuda?»* (Sl 121,1).

Desitjo dir amb força a tots, i particularment als joves: «No són les ideologies aquelles que salven el món, sinó només adreçar la mirada al Déu vivent, que és el nostre creador, el garant de la nostra llibertat, el garant d'allò que és

realment bo i autèntic [...], esguardar Déu, que és la mesura d'allò que és just i, alhora, és l'amor etern.

I què pot salvar sinó l'amor?» [9] .
L'amor es complau en la veritat, és la força que ens fa capaços de comprometre'ns amb la veritat, la justícia, la pau, perquè tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta (cf. *1Co* 13, 1-13).

Estimats joves, vosaltres sou un do preciós per a la societat. No us deixeu vèncer pel desànim davant de les dificultats i no us lliureu a les falses solucions, que sovint es presenten com el camí més fàcil per superar els problemes. No tingueu por de comprometre-us, de fer front a l'esforç i al sacrifici, de triar els camins que requereixen fidelitat i constància, humilitat i dedicació. Viviu amb confiança la vostra joventut i aquests desitjos profunds de felicitat, veritat, bellesa i amor

veritable que experimenteu. Viviu amb intensitat aquesta etapa de la vostra vida tan rica i plena d'entusiasme.

Sigueu conscients que vosaltres sou un exemple i estímulo per als adults, i ho sereu com més maldeu per superar les injustícies i la corrupció, com més desitgeu un futur millor i us comprometeu a construir-lo. Sigueu conscients de les vostres capacitats i mai no us tanqueu en vosaltres mateixos, sinó sapigueu treballar per un futur més lluminós per a tots. Mai no esteu sols. L'Església confia en vosaltres, us segueix, us anima i desitja oferir-vos allò que té de més valor: la possibilitat d'aixecar els ulls vers Déu, de trobar Jesucrist, Aquell que és la justícia i la pau.

A tots vosaltres, homes i dones preocupats per la causa de la pau. La pau no és un bé ja assolit, sinó una meta a la qual tots hem d'aspirar.

Mirem amb més esperança el futur, animem-nos mútuament en el nostre camí, treballem per donar al nostre món un rostre més humà i fratern i sentim-nos units en la responsabilitat respecte de les joves generacions d'avui i del demà, particularment en educar-les a ser pacífiques i artífexs de pau. Conscient de tot això, us envio aquestes reflexions i us adreço una crida: unim les nostres forces espirituals, morals i materials per «educar els joves en la justícia i la pau».

Benedictus pp XVI

Vaticà, 8 desembre de 2011

.....

[1] Discurs als Administradors de la Regió del Laci, de l'Ajuntament i de la Província de Roma, (14 gener 2011), *L' Osservatore Romano* , ed. en llengua espanyola (23 gener 2011), 3.

[2] Comentari a l'Evangelí de sant Joan , 26,5.

[3] Carta enc. *Caritas in veritate* (29 juny 2009), 11: AAS 101 (2009), 648; cf. Pau VI, Carta enc. *Populorum progressio* (26 març 1967), 14: AAS 59 (1967), 264.

[4] Discurs en la cerimònia d'obertura de l'Assemblea eclesial de la diòcesi de Roma (6 juny 2005): AAS 97 (2005), 816.

[5] Cf Concili Ecumènic Vaticà II, Constitució pastoral *Gaudium et spes* , 16.

[6] Cf. Discurs al Bundestag (Berlín, 22 setembre 2011): L' *Osservatore Romano* , ed. en llengua espanyola (25 setembre 2011), 6-7.

[7] Carta enc. *Caritas in veritate* (29 juny 2009), 6: AAS 101 (2009), 644-645.

[8] *Catecisme de l'Església Catòlica*, 2304.

[9] Vetlla de pregària amb els joves (Colònia, 20 agost de 2005): AAS 97 (2005), 885-886.

.....

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca/article/missatge-de-benet-xvi-per-a-la-jornada-mundial-de-la-pau-2012/> (09/04/2026)